Październik 2021

Nowa ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej

1 października br. Sejm przyjął nową ustawę o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

Nowa ustawa ma zastąpić obecnie obowiązujące regulacje w tym zakresie, tj. ustawę z dnia 15 grudnia 2016 r. o tym samym tytule. Zmiany zawarte w nowej ustawie mają na celu m.in. rozszerzenie ochrony producentów rolnych wobec podmiotów prowadzących działalność handlową, a także wprowadzają szereg przykładów nowych zakazanych praktyk dotyczących przeciwdziałania wykorzystywaniu przewagi kontraktowej na rynku rolnym i spożywczym. Uchwalona przez Sejm ustawa została przekazana do Senatu.

Poniżej prezentujemy najważniejsze założenia nowej ustawy.

Cel ustawy

Nowa ustawa ma na celu wdrożenie do krajowego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/633 z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych.

Głównym założeniem regulacji w tym zakresie jest przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom handlowym, które mogą mieć miejsce w łańcuchu dostaw żywności z uwagi na występujące na rynku obrotu produktami rolnymi i spożywczymi znaczne różnice w sile przetargowej pomiędzy dostawcami tych produktów, a silnymi ekonomicznie i skonsolidowanymi podmiotami z sektora ich przetwórstwa i dystrybucji (w tym dużymi sieciami handlowymi). Różnice w potencjale ekonomicznym mogą prowadzić do narzucania nieuczciwych praktyk handlowych przez podmioty większe podmiotom mniejszym.

Przepisy dotyczące przeciwdziałania nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej mają na celu zapobieganie stosowania przez podmioty dysponujące tą przewagą nieuczciwych praktyk handlowych, wywierających presję na zyski i marże podmiotów będących dostawcami produktów rolnych i spożywczych.

Znacząca dysproporcja w potencjale ekonomicznym

Jedną z najistotniejszych zmian zawartych w nowej ustawie jest sformułowanie przez ustawodawcę katalogu określającego czym jest „znacząca dysproporcja w potencjale ekonomicznym" w przypadku praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Zgodnie z nową ustawą znacząca dysproporcja w potencjale ekonomicznym w przypadku nieuczciwych praktyk stosowanych przez nabywcę względem dostawcy występuje pomiędzy:

- dostawcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 2 mln euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość 2 mln euro;
- dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość 2 mln euro i nie przekracza równowartości 10 mln euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość 10 mln euro;
- dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość 10 mln euro i nie przekracza równowartości 50 mln euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość 50 mln euro;
- dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość 50 mln euro i nie przekracza równowartości 150 mln euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość 150 mln euro;
- dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość 150 mln euro i nie przekracza równowartości 350 mln euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość 350 mln euro;
- dostawcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości 350 mln euro, a nabywcą spełniającym definicję podmiotu będącego zamawiającym publicznym, określoną w ustawie o zamówieniach publicznych.

Ustawa zawiera również analogiczny, oparty na progach obrotu katalog sytuacji dotyczących znaczącej dysproporcji w potencjale ekonomicznym w przypadku praktyk stosowanych przez dostawcę względem nabywcy.

Przez roczny obrót będzie przy tym rozumiany roczny obrót uzyskany w roku obrotowym poprzedzającym rok obrotowy stosowania praktyki mogącej stanowić przedmiot postępowania (a nie rok poprzedzający wszczęcie postępowania, jak wskazuje aktualnie obowiązująca ustawa).

Zakazane praktyki

W nowej ustawie dokonano również znaczącego rozszerzenia i doprecyzowania regulacji dotyczącej praktyk uznawanych za czynności stanowiące nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, wskazując w przepisie katalog siedemnastu tego rodzaju zakazanych praktyk. Dotychczasowa ustawa nie zawierała takiego szczegółowego katalogu określając jedynie ogólnie na czym może polegać nieuczciwe wykorzystywanie przewagi. Katalog zawarty w nowej ustawie nie ma jednak również charakteru zamkniętego.

Zgodnie z nową ustawą zakazane praktyki wykorzystujące przewagę kontraktową polegają w szczególności na:

1. opóźnionych płatnościach za dostarczone produkty (płatność po upływie więcej niż 30 dni w przypadku produktów łatwo psujących się lub 60 dni w przypadku produktów innych niż łatwo psujące się);
2. anulowaniu przez nabywcę zamówienia przed upływem 30 dni przed przewidywanym terminem dostarczenia produktów, które ze względu na swoją naturę lub właściwości są produktami łatwo psującymi się i nie nadają się do spożycia lub przetworzenia przed upływem 30 dni od ich zebrania, wyprodukowania lub przetworzenia;
3. jednostronnej zmianie przez nabywcę warunków umowy;
4. obniżaniu należności z tytułu dostarczenia produktów po ich przyjęciu przez nabywcę w całości albo umówionej części, w szczególności na skutek żądania udzielenia rabatu;
5. ustalaniu terminów zapłaty za dostarczone produkty rolne lub spożywcze z naruszeniem przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych;
6. żądaniu przez nabywcę od dostawcy płatności niezwiązanych ze sprzedażą produktów;
7. żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za pogorszenie się stanu lub utratę produktów, lub za oba te zdarzenia, do których doszło w obiektach nabywcy lub po przejściu własności produktów na nabywcę z przyczyn niezawinionych przez dostawcę;
8. odmowie przez nabywcę pisemnego potwierdzenia warunków umowy obowiązujących między nabywcą a dostawcą, o których pisemne potwierdzenie zwrócił się dostawca;
9. bezprawnym pozyskiwaniu, wykorzystywaniu lub ujawnianiu przez nabywcę tajemnic przedsiębiorstwa;
10. grożeniu podjęciem handlowych działań odwetowych lub podejmowaniu takich działań przeciwko dostawcy, jeżeli ten korzysta z praw przysługujących mu na mocy umowy lub przepisów prawa;
11. żądaniu od dostawcy rekompensaty za koszty rozpatrzenia skarg konsumentów związanych ze sprzedażą produktów dostawcy mimo braku zaniedbania lub winy ze strony dostawcy;
12. zwrocie przez nabywcę dostawcy niesprzedanych produktów bez zapłaty za te produkty lub za ich unieszkodliwianie;
13. pobieraniu od dostawcy opłaty stanowiącej warunek przechowywania, prezentowania lub oferowania sprzedaży jego produktów, lub udostępniania takich produktów na rynku;
14. żądaniu przez nabywcę od dostawcy ponoszenia całości lub części kosztów obniżek cen produktów rolnych lub spożywczych sprzedawanych przez nabywcę w ramach organizowanej przez nabywcę promocji;
15. żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za reklamowanie produktów przez nabywcę;
16. żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za prowadzenie marketingu produktów przez nabywcę;
17. żądaniu przez nabywcę od dostawcy ponoszenia opłat dotyczących czynności wykonywanych przez pracowników zajmujących się urządzeniem lokalu wykorzystywanego do sprzedaży produktów dostawcy.

Praktyki wymienione w punktach 1–11 są przy tym bezwzględnie zakazane. Natomiast praktyki wymienione w pkt 12–17 są dozwolone, pod warunkiem, że zostały one wprost wymienione w umowie i uznane przez strony za dozwolone, a ich stosowanie nie będzie przez strony uznawane za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej.

Kompetencje Prezesa UOKiK i kary pieniężne

Ustawa wprowadza także nowe kompetencje dla Prezesa UOKiK. Organ ten będzie mógł przedstawić sądowi istotny dla sprawy pogląd w sprawach roszczeń

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej osoby lub firmy.
Pomimo, iż staramy się dostarczać dokładne i aktualne informacje, nie możemy zagwarantować, że takie informacje będą aktualne na dzień ich otrzymania lub że będą nadal aktualne w przyszłości. Nikt nie powinien podejmować decyzji na podstawie takich informacji bez odpowiedniego profesjonalnego doradztwa po dokładnym zbadaniu konkretnej sytuacji.
Nazwa i logo KPMG są znakami towarowymi używanymi na podstawie licencji przez niezależne firmy członkowskie globalnej organizacji KPMG.

© 2021 KPMG Tax M.Michna sp.k., polska spółka komandytowa i członek globalnej organizacji KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Limited, prywatną spółką angielską z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji. Wszelkie prawa zastrzeżone.

cywilnoprawnych związanych ze stosowaniem przez dostawców wobec nabywców lub przez nabywców wobec dostawców praktyk mogących stanowić praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową, jeśli przemawia za tym interes publiczny.

Co więcej, Prezesowi UOKiK przyznane zostaną kompetencje do wydawania decyzji, w tym decyzji zobowiązującej do zaniechania określonych działań w celu zapobieżenia szkodom dla dostawcy albo nabywcy. Będzie to możliwe w sytuacji, kiedy w toku postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową zostanie uprawdopodobnione, że dalsze stosowanie nieuczciwej praktyki może spowodować poważne i trudne do usunięcia szkody dla dostawcy albo nabywcy.

W ustawie dodano również przepisy wprowadzające możliwość dobrowolnego poddania się przez stronę karze, jeżeli Prezes UOKiK uzna, że zastosowanie tej procedury przyczyni się do przyspieszenia postępowania. W takim przypadku kara będzie mogła zostać obniżona o nie więcej niż 50 proc. w stosunku do kary, jaka zostałaby nałożona gdyby strona nie poddała się dobrowolnie karze.

Ustawa wprowadza także nowe regulacje w odniesieniu do wymiaru kary, w sytuacji gdyby przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok ukarania nie wypracował żadnego obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100 tys. euro. W przypadku gdy przedsiębiorca nie osiągnął takiego obrotu, Prezes UOKiK uwzględni średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary. Natomiast w przypadku gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, lub gdy obrót przedsiębiorcy nie przekracza równowartości 100 tys. euro, Prezes UOKiK będzie mógł nałożyć na przedsiębiorcę karę w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10 tys. euro.

Jeżeli są Państwo zainteresowani szczegółami dotyczącymi omawianych zagadnień, prosimy o kontakt.

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej osoby lub firmy.
Pomimo, iż staramy się dostarczać dokładne i aktualne informacje, nie możemy zagwarantować, że takie informacje będą aktualne na dzień ich otrzymania lub że będą nadal aktualne w przyszłości. Nikt nie powinien podejmować decyzji na podstawie takich informacji bez odpowiedniego profesjonalnego doradztwa po dokładnym zbadaniu konkretnej sytuacji.
Nazwa i logo KPMG są znakami towarowymi używanymi na podstawie licencji przez niezależne firmy członkowskie globalnej organizacji KPMG.

© 2021 KPMG Tax M.Michna sp.k., polska spółka komandytowa i członek globalnej organizacji KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Limited, prywatną spółką angielską z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji. Wszelkie prawa zastrzeżone.

kpmg.pl

Biura KPMG

Warszawa
ul. Inflancka 4a
00-189 Warszawa
Tel. : +48 22 528 11 00
Faks: +48 22 528 10 09
kpmg@kpmg.pl

Gdańsk
al. Zwycięstwa 13a
80-219 Gdańsk
Tel. : +48 58 772 95 00
Faks: +48 58 772 95 01
gdansk@kpmg.pl

Kraków
ul. Opolska 114
31-323 Kraków
Tel. : +48 12 424 94 00
Faks: +48 12 424 94 01
krakow@kpmg.pl

Katowice
ul. Francuska 36
40-028 Katowice
Tel. : +48 32 778 88 00
Faks: +48 32 778 88 10
katowice@kpmg.pl

Poznań
ul. Roosevelta 22
60-829 Poznań
Tel. : +48 61 845 46 00
Faks: +48 61 845 46 01
poznan@kpmg.pl

Łódź
ul. Składowa 35
90-127 Łódź
Tel. : +48 42 232 77 00
Faks: +48 42 232 77 01
lodz@kpmg.pl

Wrocław
ul. Szczytnicka 11
50-382 Wrocław
Tel. : +48 71 370 49 00
Faks: +48 71 370 49 01
wroclaw@kpmg.pl

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej osoby lub firmy.
Pomimo, iż staramy się dostarczać dokładne i aktualne informacje, nie możemy zagwarantować, że takie informacje będą aktualne na dzień ich otrzymania lub że będą nadal aktualne w przyszłości. Nikt nie powinien podejmować decyzji na podstawie takich informacji bez odpowiedniego profesjonalnego doradztwa po dokładnym zbadaniu konkretnej sytuacji.
Nazwa i logo KPMG są znakami towarowymi używanymi na podstawie licencji przez niezależne firmy członkowskie globalnej organizacji KPMG.

© 2021 KPMG Tax M.Michna sp.k., polska spółka komandytowa i członek globalnej organizacji KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Limited, prywatną spółką angielską z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji. Wszelkie prawa zastrzeżone.

kpmg.pl